

Maš tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

svetovnih in domačih dogodkov

Vsi za enotnost:

Vollimo
Krščansko
demokratsko stranko

5. leto / številka 6

V Celovcu, dne 6. februarja 1953

Cena 1 šiling

Bil je to praznik, ki bo nekoč kulturno-zgodovinski mejnik koroških Slovencev. V svečano okrašeni dvorani celovške Mohorjeve hiše so se zbrali zastopniki vse naše domovine: Ziljani z Brda in z Ziljske Bistrice, Rožani iz doline in s planin, Obdravci od Podravelj do Medgorij, Podjunčani od Trušenj in Grebinja tja do Libuč in do Obirske. Sveži obrazi mladine in zagoreli obrazi naših grč so žareli ob pogledu na s slovensko trobojnico okrašeno pročelje, ki je kakor veličastna krona krasila kip nesmrtnega rojaka Andreja Einspielerja. Zdelo se je, kot bi v žarkih jutranjega sonca osvetljeni obraz našega voditelja s prisrčnim nasmehom pozdravljal slavnostni zbor zaupnikov naše lepe domovine.

Bil je to dan naše zaprisege. Ne zaprisege na rente in pokojnine, na bore šilinge in subvencije! Kot bi bili številni možje in fantje, žene in dekleta slutili, da se v teh dneh ozira na ta slovenski košček politične demokracije cela domovina, raztrešena po

Koroška Slovenija prisega zvestobo BOGU - NARODU - DOMU

vseh celinah. V teh tednih se na naših tleh klešejo in rišejo v slovenskem kulturnem obrazu zadnje in zato najvažnejše poteze. Res je, da je brušeno dleto velikega Kiparja trdo na delu, da letijo vsestran neuporabljivi drobci in se vzvišena, nastajajoča umetnina zavija v prah. Res je, da ostrine bolijo in žgejo. Videli smo v teh dneh može s solzo v očeh, ko so se po dolgih, nejasnih letih s trpljenjem, ja, s prečutimi nočmi končno priborili do jasnosti svojega pogleda na sodobne naše razmere. Njihova soiza je bila solza notranjega veselja in zunanje težko priborjenega miru, težko preizkušene vesti. Občudovali smo v teh dneh žene in dekleta, pripravljene, da liki junaškemu dekletu iz Orleansa stopijo na čelo svojih in jih z vzgledom in navdu-

šenjem vodijo do zmage. Gledali smo mladino, ki je v teh tednih morda prvič doživljala lepoto svoje kipeče mladosti.

Kdor je kdaj videl ljudstvo, ki spričo razmer in nujnosti našega časa v dneh in tednih zori za cela desetletja, ta ve za veličino teh dni in teh tednov, a tudi za neštete tihe borbe in trpljenje v zadnjih, najlepših idealih vsakršnega narodnega življenja boreče se narodne duše. Nekoč bo naše ljudstvo za to veliko pridobitev, ki odtehta milijone gmotnega bogastva, hvaležno še onim, ki spremljajo njegova prizadevanja z neprijaznostjo ali celo s prezirom. V svoji zadnji globini pa je vsa današnja, trda in neizprosna kulturna borba s trpljenjem in žrtvijo izgovorjena prošnja vsega ljudstva h Kraljici iz Fatime, ki obeta po prošnji in

molitvi svojih pričetek novega tisočletja, po slovansko-krščanski kulturi prerrojene, nove Evrope.

Tišina je zavlada v slavnostni Mohorjevi dvorani, ko se je iz ospredja razlila na zborovalce prekrasna melodija Prešernove zdravice, stopnjevane v prekrasno, kulturno-preroško kitico:

„Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pregnan!“

Otvoritvi je sledila še druga — še naši „Slavčki“ so čutili svoje posebno poslanstvo — nakar so kandidati Krščanske demokratske stranke preprosto in jasno podali svoja načelna izvajanja iz strankinega programa.

Ta izvajanja priobčujemo na 3. strani današnje številke „Našega tednika“.

Slavnostno zborovanje ja začel, živahno pozdravljen, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Joško Tischler. V svojem govoru je izvajal:

SLOVENCİ - SLOVENKE!

Čas zori in mi zorimo s časom! Razburkan čas gre in veje preko naših dolin in ta čas usmerja in sili vsakega posameznika izmed nas k razmišljanju tako o naši narodni samobitnosti kakor tudi o problemih, ki se tičejo svetovnega razvoja zadnjega desetletja.

Krik po skupnosti slovenskega narodnega življa je mogočno napolnil vse naše doline in temu kriku po slovenski skupnosti smo na široko odprli vrata tudi mi na zvestno katoliški strani. Dali smo takozvani posredovalni skupini okoli g. Uranka vse možnosti povezovanja, zahtevali pa smo eno, da bo igra odkrita, da bo igra slovenska in da pri tem naša slovenska preteklost in preteklost vsega slovenskega naroda ne bode ta oskrunjeni. To smo bili pri današnjem položaju dolžni tako svojim volivcem iz leta 1949 kakor tudi vsemu slovenskemu narodu, ki je in ostane krščanski, pa naj ti ali oni vladajoči še tolikokrat zbršejo Božič iz koledarja.

Rojaki, danes smo se zbrali ob kipu našega Andreja Einspielerja, ki nam je koroškim Slovincem in vsemu slovenskemu narodu dal ob sodelovanju s Slovškom in Antonom Janežičem Mohorjevo družbo, katero smo ravno v zadnjih letih ob sodelovanju vseh, ki hočejo v resnici služiti potrebam koroških in po svetu raztrešenih Slovencev, zopet poživeli in ji dali prepotrebno tiskarno.

SLOVENSKA ZASTAVA - NAŠ SIMBOL

Rojaki, zbrali smo se ob slovenski zastavi. Troje polj vidimo v naši zastavi. Belo polje nam je simbol in znak čiste vesti pred Bogom, plavo polje nam je izraz zvestobe do svojega naroda in rdeče polje je znak naše neomajne ljubezni do naše domovine in do naših domov. Za te simbole smo šli v letih nasilja v pregnanstvo in s temi simboli smo se leta 1945 vrnili domov, da zopet začnemo graditi svojo novo bodočnost.

Nov val je zavel preko dolin, val, ki je hotel izbrisati našo tisočletno preteklost in nam vsiliti nekaj novega, kar je po svojem izvoru nemško, to je najskrajnejši materializem Marksa. Dolgo smo potrebovali, da smo prebili porodne bolečine novega časa, dolgo smo potrebovali do spoznanja, da se ne smemo pustiti odrezati od svojega debla, ki je skozi tisočletja živelo iz krščanskega duha in to deblo je ostalo živo ob vseh napakah nosilcev te krščanske miselosti in se mogoče danes močneje kakor kdaj koli preje izraža v polnih cerkvah Slovenije.

Dolga leta smo svečovali, dolga leta odsvetovali, danes pa moramo jasno povedati, da slovenski narod ni komunističen v vsem svojem mišljenju, da je ta narod v svojem bistvu ostal krščanski in da ne bo nikdar zamenjal Božiča z dedkom mrzom.

IZDAJSTVO NAD NARODOM

Ko smo to dejstvo jasno izpovedali, tedaj se je oglašil drugi tabor Demokratične fronte delovnega ljudstva in je prvič pred vso javnostjo priznal, da mu je nemška materialistična stranka bližja, kakor slovenska, ki živi iz preteklosti slovenskega naroda. Prvič v zgodovini se je slovenska stranka odločila, da bo glasovala za nemško stranko. Prepričani smo, da ta odlok ni padel iz vere pristašev, marveč iz navodil, ki so jih dobili po govoru ministra Krajgerja minulo jesen, ko je dejal, da imajo slovenske manjšine v Italiji in Avstriji nalogo krepiti socializem in napredna gibanja.

Koroška Demokratična fronta se je odločila za krepitev socializma, čeprav na škodo slovenske skupnosti in na škodo slovenskih potreb. Da pa to dejstvo še bolj podkrepijo, so organizirali slovenski ples, za katerega je prevzel deželni glavar pokroviteljstvo, vendar je smatral za politično bolj primerno, da se tega plesa ne udeleži in tudi socialistični prvaki na Koroškem so se ustrašili svojega slovenskega komunističnega zaveznika. Saj jih na plesu ni bilo.

Mi koroški Slovenci grmo strnjeno vsi na volišče in bomo tako potrdili svojo tisočletno preteklost in polno zaupanje v bodočnost. „Slovenci in kristjani smo in tega nas ni treba biti sram,“ tako je ugotovil ugledni kmet iz Podjune in radi tega bomo vsi volili dne 22. februarja 1953

KRŠČANSKO DEMOKRATSKO STRANJO

Dne 22. januarja 1953 je g. Janko Urank sklical tiskovno konferenco, da tam iznese svoje očitke proti „reakcionarni liniji naše stranke,“ to je proti liniji, za katero je delal na volitvah leta 1949 z vsem prepričanjem propagando. Resnica pa je, da je g. Urank že dne 2. 3. 1952 odstopil kot tajnik Narodnega sveta in kot odgovorni urednik lista „Naš tednik“ in se je te svoje demonstracije spomnil šele po desetih

mesecih, ko smo mu prej nudili vso možnost političnega udejstvovanja in smo mu začetkom decembra 1952 ponudili prvo mesto na kandidadni listi. V svojem pismu z dne 2. 3. 1952 navaja kot vzrok odstopa v.e druge stvari kot svetovnohazorna vprašanja in tudi v osebnem razgovoru je potrdil in poudaril vse, kar ga je napolnilo k odstopu; nikjer pa ni bilo o „socializmu“ ali celo „o močnejši levici“ govora.

Dr. VALENTIN INZKO - TAJNIK NskS

Ožji odbor Narodnega sveta je takoj zavel stališče do odstopa in je tudi imenoval zastopnika v osebni g. dr. Valentina Inzka. Ker še ni bilo občnega zbora Narodnega sveta, prosim, da današnji svečani zbor potrdi to spremembo in postavi na to mesto enega izmed potomcev Andreja Einspielerja, saj smo se ob njegovem kipu zbrali danes k temu svečanemu posvetovanju. Dr. Inzko je v vsem našem delu sodeloval, on je vodja pevskega okteta „Slavček“, ki je opravil v minulem poletju veliko pevsko turnejo po zapadni Evropi in tako nesel glas o nas koroških Slovincih tako med rojake, kakor tudi med druge zapadne narode.

Njemu izročamo danes oporoko velikega Andreja Einspielerja, njegovega strica, s prošnjo, da bi z isto skrbjo nosil to breme in delo, kakor ga je nosil Andrej Einspieler sam.

UPANJE V ZMAGO

Še dobrih štirinajst dni smo pred volitvami in na vsakem izmed nas so ure preizkušnje merjene. Po dosedanjih vtisih smemo ugotoviti, da so naši zaupniški odbori po vseh in občinah na svojem mestu.

Navalili so sicer po nekaterih krajih na naša zborovanja in to ne volkspartajevci in ne socialisti in vavdeujevci, marveč pri taši Demokratične fronte, ki so bili za ta dejanja pripravljene in naučeni. Ni mo ostali dolžni nobenega odgovora, in če se navali podvojijo, bomo tudi to zmogli. Demokratična fronta pa je dokazala, da so ji vse nemške stranke bližje kakor edina slovenska stranka, ki je šla na volilno bojišče tako v deželni kakor tudi v državni zbor samostojno za pravice koroških Slovincov.

NAŠE ZAHTEVE

Krščanska demokratska stranka ne more dajati nobenih obljub, pač pa za prisega, da se bo za vse slovenske potrebe borila naprej. Krščanska demokratična stranka se bo tudi zanaprej postavila odločno za dvojezično šolstvo, ki temelji na veljavnih avstrijskih zakonih. Krščanska demokratska stranka se bo postavila za gospodarsko enakopravnost južnega dela dežele. Naše delo je rodilo že tudi gotove sadove, ki so naše gospodinjke šole utrdili in omožčili vrsto kuharskih tečajev. Lani smo imeli tri tečaje, letos pa jih bo vso zimo dvanaest ali pa celo štirinajst.

Boj za pravico javnosti gospodinjstkih šol gre naprej. Boj za kmetijsko šolo gre naprej. Boj za slovensko gimnazijo in za ureditev učiteljskega se nadaljuje.

Zastavili smo se za rente tucate posameznikov in smo vedno zopet ugotovili, da rente ne daje stranka, tudine socialistična, marveč da rente plačujemo sami, da sloni po avstrijskih zakonih vsaka renta na izpolnjenih predpogojih starosti in invalidnosti.

Sicer pa bodo o naših gospodarskih in kulturnih zadevah govorili še bolj poklicani. Meni kot predsedniku pripada danes na slavnostnem zborovanju le dolžnost, da vam vsem, koroškim Slovincem in tudi ti tim, ki ne bodo volili Krščanske demokratske stranke, dam zagotovilo, da bom storil vse, kar bo v mojih močeh, kakor sem to storil tudi do sedaj in sicer ne za šilinge in ne za denar, marveč iz svoje notranje potrebe in iz za gotovila, ki sem ga dal leta 1922 na mrtvaški postelji svojemu očetu, da se svojemu narodu in svoji veri ne bom nikdar izneveril, pa naj bodo prilike še tako težavne. To oporoko bom držal in sem jo tudi držal desetletja pa naj so bili napadi z ene ali druge strani.

Se bodo v zadnjih tednih pred volitvami prišli razni napadi in razna beganja predvsem iz komunistične in tudi iz volkspartajevske strani. Ne pustite se varati, mi grmo na volitve tako v deželni kakor tudi v državni zbor samostojno. Če pa je kdo mnenja, da so predvsem glasovi za državni zbor izgubljeni, tedaj mu moramo povedati, da so zgubljeni tudi tedaj, če jih damo eni ali drugi stranki na nemški strani, ne da bi dobili preje za to primerno odškodnino za naše posebne slovenske potrebe.

Ob zaključku pa vas vse pozivam, da vsak izmed vas in nas stori v polni meri svojo dolžnost, da pouči na vasi ljudi, kako stvari v resnici stojijo in potem bomo 23. februarja lahko dejali: „Storili smo svojo državljansko in tudi svojo narodno dolžnost.“

NAŠI KANDIDATI

I. ZA KOROSKI DEŽELNI ZBOR

Dr. Joško Tischler,
profesor v Celovcu

Janko Janežič,
kmet v Lešah pri št. Jakobu v Rožu

Miha Švegl,
kmet v Lobniku pri Železni Kapli

Niko Kriegl,
kmet v Zahomcu v Zilji

Milka Hartman,
gospodinjska učiteljica, Libuče

Karel Mikl,
kmet v Maloščah

Boštjan Male,
kmet v št. Janških Rutah pri Svetni vasi

Peter Mohar,
delavec v Dobrli vasi

Janko Tolmaier,
kmet na Radišah

Štefan Marktl,
kmet v Šmiklavžu pri Rudi

II. ZA DRŽAVNI ZBOR

Dr. Joško Tischler,
profesor v Celovcu

Janko Janežič,
kmet v Lešah pri št. Jakobu v Rožu.

PROF. DR. VALENTIN INZKO

Tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Valentin Inzko, je bil rojen dne 22. januarja 1923 na znanem Einspelerjevem domu pri Preglji v Svečah. Tam je obiskoval ljudsko šolo in že tu pokazal posebno veselje do glasbe in petja. Zato ni čudno, da se je odločil za učiteljski poklic, saj se na učiteljskem polju velika pozornost na ta dva učna predmeta. — Komaj je postal učitelj, že je moral k vojakom, od koder se je vrnil iz francoskega ujetništva marca leta 1946 in je nastopil službo učitelja v Skočidolu. Kmalu pa se je vpisal na graško univerzo in je po izredni pridnosti in vztrajnosti že leta 1949 napravil profesorski izpit iz slovenščine in svetovne zgodovine ter je postal doktor filozofije. — Dve leti je nato poučeval na klasični in realni gimnaziji v Celovcu, od leta 1951 pa poučuje in vzgaja na celovškem učiteljskem učiteljski naraščaj za dvojezične šole.

Ne samo v šoli, tudi izven šole je torišče njegovega neumornega dela. Bil je prvi urednik „Nasega tednika“, piše članke v „Vero in dom“, v Mohorjeve koledarje in druge, tudi inozemske liste. Organiziral je kulturni odsek pri Narodnem svetu, ustanovil je oktet „Slavček“, ki je gostoval širje ožje in širše domovine in med slovenskimi izseljenci po Zapadni Evropi.

Dr. Val. Inzko je poročen in je oče treh otrok. — Naj Vsemogočni blagoslovlja njegovo nadaljnje delo za družino, narod in Boga.

MIHA ŠVEGL

Pri Ižepu v Lobniku pri Železni Kapli je bil rojen dne 8. avgusta 1913 naš kandidat Miha Švegl. Po končani ljudski in nadaljevalni šoli v Železni Kapli je delal doma na kmetiji, udeleževal pa se je marljivo tudi kot tajnik izobraževalnega društva in je nastopal kot izvrsten igralec na naših odrih.

Med vojno je moral na fronto, bil je ujet in je v Sovjetski zvezi mogel spoznati pravi obraz marksizma in leninizma v praksi, izraženega v komunistični diktaturi. — V veliko veselje družine in sosedov ter vse fare se je vrnil zdrav domov, medtem ko je njegov starejši brat Pavel postal žrtev vojne.

Po smrti izvrstnega gospodarja, očeta Janeza Šveglja, je prevzel Ižepovo kmetijo in tam zdaj z materjo in z bratoma ter sestrama gospodari kot skrben in napreden gospodar. Vedno pa še najde časa za prosvetno in za gospodarsko delo našega občestva. Pri zadnjih volitvah je bil izvoljen v občinski odbor, pozneje v kmečki občinski odbor. Vodi tudi krajevno organizacijo Kmečke gospodarske zveze.

DR. JOŠKO TISCHLER

Predstavniki naše kandidatne liste, od velike večine splošno priznani zastopniki koroških Slovencev in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, prof. dr. Joško Tischler, je bil rojen v kamenski fari dne 8. maja 1902. Pozneje je kupil njegov oče kmečko posestvo v Tinjah, kjer je obiskoval Joško ljudsko šolo. Po končani srednji šoli v Celovcu se je vpisal Joško na dunajsko univerzo in je leta 1928 postal profesor na celovski realki. Zaradi svojega trdnega slovenskega prepričanja je bil pa kmalu prestavljen v Fürstenfeld na Štajerskem,

pozneje v Beljak in pod nacistično dobo v Bregenz na Predarlskem, od koder se je z izseljenci vrnil nazaj v domovino. Danes je splošno priljubljeni in priznani vzgojitelj, profesor slovenščine, matematike in fizike na celovski realni gimnaziji.

Leta 1936 je prevzel dr. Tischler iz rok narodnega borca in mučenika župnika Vinca Poljanca vodstvo naše kulturne organizacije. Od takrat je vso svojo skrb in vse svoje delo posvetil samo kulturnemu, gospodarskemu, socialnemu in političnemu podvigu koroških Slovencev. Ko se je z izseljenci vrnil leta 1945 v domovino, je postal v mesecu juliju predstavnik Slovencev v koroški deželni vladi, kjer je bila njegova glavna skrb povrnitev škode izseljenecem in pa rešitev šolskega pouka na koroških ljudskih in srednjih šolah.

Njegova zasluga je, da se je mogla Mohorjeva družba vseliti v svojo matično hišo v Celovcu, njegova zasluga je lep razvoj gospodinjskih šol v št. Rupertu in v št. Jakobu, po njegovem delu so nastajali in rastle kuharski tečajji po vsem slovenskem delu dežele.

V juniju leta 1949 je bil dr. Tischler izvoljen za predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev in pri volitvah v oktobru istega leta mu je ogromna večina Slovencev izrazila svoje zaupanje, na katerem je gradil vse svoje delo. Na tem zaupanju, ki mu ga bo narod gotovo spet dal pri volitvah dne 22. februarja, bo gradil dr. Joško Tischler tudi v naprej v delu za kulturne, politične in gospodarske pravice koroških Slovencev.

JANKO JANEŽIČ

Drugi kandidat naše liste je posestnik Janko Janežič iz Leš pri št. Jakobu v Rožu. Njegovo ime je znano vsakemu koroškemu Slovincu, saj je naš kandidat potomec slavnih Janežičev: Antona, našega velikega slovnica in soustanovitelja družbe sv. Mohorja, in Šimna, nadporočnika v pokoj in tajnika Mohorjeve družbe.

Pa naš Janko se ne sklicuje samo na velike prednike, marveč je tudi sam dokazal, da je vreden njihovega imena. Rojen 1914 je po ljudski šoli dovršil v Ljubljani meščansko šolo in nato kmetijsko šolo v Hoprijanu (Goldbrunnhof) pri Velikovcu.

Med drugo svetovno vojno je prišel v angleško ujetništvo v Italiji, a se je kot koroški Slovenec kmalu vrnil v domovino. Danes upravlja Janežičev dom, ki slovi naokoli predvsem po svojem velikem in pestrem sadnem vrtu in po svoji vzorni živinoreji. Janko je poročen izza leta 1948 z Justijo roj. Schüttelkopfovo iz Velike vasi. Izza mladih let je nadvse agilen prosvetaš. Prosvetno društvo „Kot“ mu dolguje svoj najboljši uspeh. Trenutno je Janko načelnik šentjakobske posojilnice, a se vsled svoje vsestranske solidne izobrazbe uspešno udeležuje tudi kot odbornik šentjakobske občine in kot napreden gospodar. Tako je Janko Janežič kot malokateri drugih poklican, da bo predstavnik in zagovornik naših gospodarskih in kulturnih interesov Roža v našem političnem predstavnstvu.

MILKA HARTMANOVA

Kdo na Koroškem ne pozna naše Milke. Znana je celo daleč preko meja naše dežele.

Rodila se je v Libučah dne 11. februarja 1902. Iz korenite slovenske kmečke hiše izvira in vse svoje delo je posvetila gospodinjski izobrazbi slovenske ženske mladine. Ze šestindvajset let rajža od gospodinjskega in kuharskega tečaja do tečaja iz kraja v kraj in tako izobrazuje slovensko žensko mladino.

Na stotine deklet je bilo v Milkinih tečajih. Danes pa že prihajajo v Milkine tečaje hčerke prvih tečajnic. Kjerkoli se pripravlja kuharski tečaj, povsod je prvo vprašanje, ali bo tečaj vodila gospodična Milka.

Milka Hartmanova je mogoče danes najboljši poznavalec našega slovenskega ženskega sveta in priznanje njenemu delu je Milkino ime na kandidatni listi Krščanske demokratske stranke.

Milka Hartmanova je naša gospodinjska učiteljica in njej velja naše zaupanje!

SLOVENCİ — IZSELJENCI!

Doživetja zadnjega desetletja so ostala v nas vseh neizbrisna. Težki časi preizkušnje so Vas in nas vse še bolj povezali med seboj. Če gledamo danes nazaj in se vprašamo, kaj nam je tedaj dajalo vso notranjo moč, moramo ugotoviti troje, kar nas je držalo pokonci:

Vera v Boga je bila neomajna
Zaupali smo v svojo lastno moč
Verovali smo v zmago pravice.

Danes stojimo pred podobnimi odločitvami. Okoli Vas bodo eni širili polno obljubo, drugi bodo zivali ves gnjev in vso jezo na vse, kar je slovenskega. Samo eno bi Vam vsem kot vaš tedanji sopotnik stavil pred oči. **Bodimo edini, kakor smo bili tedaj 17. julija 1945 na beljaškem kolodvoru. Bodimo edini, kakor smo bili v celovski kasarni. Bodimo edini in enotni, kakor smo bili kljub vsem neprilikam dne 14. aprila 1946 v celovski stolnici.**

Vera v Boga, vera v zmago pravice in zaupanje v svojo lastno razsodnost nas bo na dan volitev vse vodilo do pravilne odločitve za

Krščansko demokratsko stranko
v koroški deželni in dunajski državni zbor.

Celovec, dne 5. februarja 1953.

Dr. Joško Tischler, l. r.
predsednik Narodnega sveta kor. Slovencev

Stimmzettel

Landtagswahl

Kršćanska demokratska stranka - Christlich-demokratische Partei

Stimmzettel

Nationalrat

22. Februar 1953

Kršćanska demokratska stranka
Christlich-demokratische Partei

Milka Hartman:

Koroške Slovenke in volitve

Me žene in dekleta čujemo iz odmevov predvolilnega dela vedno glasneje načela „Bog — narod — dom“. Beremo jih na letakih, v člankih našega lista, slišimo na volilnih zborovanjih. Slišimo in vidimo pa tudi vedno bolj očitno protiglasove, pripovedovali so nam o nemirih, ki jih uprizarjajo neki nam nenaklonjeni krogi na shodih naše Krščanske demokratske stranke. Vedno bolj jasno postaja, da pri teh volitvah ne gre več samo za politično predstavništvo naše narodne skupine, marveč za naše narodno-kulturne svetinje, ki so nas vodile desetletja in stoletja in nam kot zvezde svetile na naši dosedanji narodni poti. Jasno je zato, da smo ravno na teh volitvah zainteresirane me, žene in dekleta, še v posebni meri. Pri teh volitvah ne gre več za poslanca, marveč se odločuje naš bodoči narodni razvoj vobče. Odločuje se, koncem koncev usoda naših družin in domov, naših dolin, naše domovine. Spričo tako velike odločitve bi bilo neodpustno in povsem nepravilno, če bi se me žene ne zanimale za volitve in njihov volilni izid.

Srcu družine in doma je mati. Mati je tisto bitje, ki živi in trpi molče za svoje v družini, ki izgoreva za svojo družino kakor svečka. Mati je kakor tiha duhovnica, ki nepristano daruje in moli za svoje drage ob družinskem oltarju. Glasno in enoumno poudarjam v imenu vseh slovenskih deklet, žena in mater: Ni zdravega družinskega življenja brez živega krščanstva! Kako naj obstaja družina, v kateri ni prostora za spoštovanje staršev, v kateri ni zaščiteno neropno življenje, v kateri ni poštenja, odkritosti in medsebojnega zaupanja? Odkod naj predvsem mati in žena sicer črpa svoj idealizem, kje naj najde tiste duhovne sile, ki jo vedno spet usposablja in obnavlja za vedno nove žrtve in novo trpljenje? Me slovenske žene dobro vemo za osnutek novega, po socialistih pripravljene družinskega zakona. Po tem zakonu bi bila poroka navadna civilna pogodba in posebna sodišča bi po mili volji zakonov zakone razvezovala in ločila. Ta osnutek odpravlja očetovsko oblast in postavlja na njeno mesto takoimenovano oblast staršev. Me slovenske žene dobro vemo, da preneha z ukinitvijo očetovske oblasti in očetovskega ugleda v družini sleherni avtoriteta in da bi ubogi otroci rasli kot divje rože brez očetove opore in brez mamine roke. Zato poudarjam in

naglašam: Nobena koroška Slovenka, ki resnično ljubi svojo družino, ne bo dala zaupnice socialistični stranki! S socialistično glasovnico bi se odločila proti svojim dragim in bi se odpovedala svoji najlepši, materinski službi v družini!

Narod dopoinjuje domovina. Kaj je naša domovina? To so doline in gore, reke in jezera, travniki in gozdovi. Pred vsem pa je domovina ljudstvo samo, ljudstvo v svojem občutju, ljudstvo v svojem srčnem in umskem življenju. Domovina so naše lepe narodne posmi in povesti, noše in običaji, domovina so naše stare, častitljive molitve. Obraz domovine je njena kultura. Me koroške Slovenke javno izpovedujemo: Nikjer drugod se naše ljudstvo doslej ni šolalo tako uspešno kakor v svojih cerkvah in cerkvicah, v svojih kapelcah in domačih božjih kotičkih. Sola mu ni hotela dati spoštovanja do domačije, do domačega dela in življenja, do materine besede in resnične izobrazbe. V cerkvah in v njihovih klopih se je šolalo naše ljudstvo skozi dolgo tisočletje, vera je ohranila narodu njegovo visoko kulturnost in značajnost, po kateri presega marsikatero drugo ljudstvo. Zato bi bila od nas žen in deklet skrajna nehvaležnost, če bi se v velikih dneih ne hotele zavedati svoje velike dolžnosti. Tudi ob volitvah hočemo čuvati krščanska načela in dajati glasove samo oni stranki, ki ta načela jasno in odkrito izpoveduje. Sovražnik naroda in domovine je, kdor hoče ljudstvu namesto njegove vernosti usiliti laživero. Brez vere in Cerkve izgine poštenje in značajnost, brez vere in Cerkve bi izginila iz naših lepih vasi in dolin ona prisrčna lepota, ki je dika naše lepe domovine in ki sije iz oči vsakogar, ki resnično ljubi ta naš lep svet, njegovo vernost in njegov zlati, sveti idealizem.

To naj nam bo vodilo v teh odločilnih dneh:

Storile bomo k volitvam svojo krščansko in slovensko dolžnost. Kot levinje bomo branile naše domove in našo lepo domovino. Branile z žrtvijo, pojasnili in podrobnim delom, branile z glasovnico v roki, branile pa še najbolj z našo molitvijo k Očetu naše domovine in naših družin.

Naša načela so: Mati, domovina, Bog — naša stranka je

KRŠČANSKA DEMOKRATSKA STRANKA

Miha Švegl:

Naš gospodarski program

Naša stranka, s katero nastopimo pri volitvah, se imenuje Krščanska-demokratska stranka. Ta naslov nas načelno obvezuje tudi v našem gospodarskem delu in načrtu. Krščanstvo ni samo zadeva za ebnega življenja. Krščanstvo daje smernice tudi za vse javno življenje: za socialno, gospodarsko, kulturno in politično delovanje. Številna navodila Cerkve, papeške okrožnice, pastirska pisma posegajo neposredno v vse javno življenje ter postavljajo načela, da veljajo božje zapovedi za vsa javna področja. Torej veljajo krščanska načela tudi za gospodarsko življenje poedincev, družin in vsega naroda.

Tudi gospodarstvo mora biti zgrajeno na božje zapovedi. Kaj pomagajo najboljši zakoni, najlepše odredbe, najjasnejši programi, če ne stojijo za njimi ljudje značaja in poštenja. Javno življenje in postavodaja bi bila neprimerno bolj preprosta, če bi ljudi za njimi vodila krščanska vest, zavest odgovornosti pred Bogom in ljudmi. Za gospodarsko življenje neposredno pa velja socialni nauk Cerkve, ki gradi na treh pravicah:

1. Vsakdo ima pravico in dolžnost do dela.
2. Vsakdo ima pravico do dostojnega življenja iz svojega dela.
3. Vsakdo ima pravico do zasebne imovine.

Iz taistega nauka Cerkve pa sledi drugo načelo:

Vsakdo pa ima tudi dolžnost, da teh svojih pravic ne zlorablja na račun svojega bližnjega in skupnosti.

Iz tega načelnega, krščanskega pogleda sledi druga nujnost: nad vsakim poedincem stoji skupnost stanov in občestvo naroda. Zato zavračamo z vso odločnostjo kakršnokoli razredno razkrajanje stanov in vsega naroda.

V okviru splošne narodne blaginje imajo vsi stanovi pravico do stanu primernega

življenja, nimajo pa pravice, da živijo in gospodarijo na račun drugih stanov. Okoli velike mize narodnega gospodarstva stojijo posamezni stanovi, pričakujoč vsak svoj delež gospodarskega dohodka. Kdor si prilasti več, kot mu pristoja, krade, jemlje na račun drugih.

V tej zvezi sledi spričo položaja prva naša velika zahteva do države in dežele:

Dokler bo kmečki stan v najtrši, najneizprosnejši borbi za svoje najpreprostejše življenje, medtem ko se bodo drugi ob njem bogatili in krepili, tako dolgo se bo nad kmetom in kmečkim gospodarstvom grešilo! Tako dolgo mora naša gospodarska politika stremeti za tem, da z vsemi dovoljenimi sredstvi izsili pravico kmečkega gospodarja. Država in dežela sta dolžni, da uravnava svojo socialno in davčno politiko tako, da ne bo kmet po njuni politiki še bolj ogrožen, marveč da se popravi večdesetletna krivica gospodarskega zastavljanja kmečkega stanu v korist drugim stanovom.

Druga zahteva naše Krščanske-demokratske stranke izhaja iz skrbi za našo po-

Janko Janežič:

NAŠI CILJI

Veliki moške si postavljajo za svoje življenjsko delo kako geslo. Vse njihovo delovanje se vrši v tem smislu, teži za gotovim ciljem. Pot do cilja je navadno dolga, polna ovir, spotik, a mož, ki po poti gre, je poln zagona in poguma. Cilj je tako visok, da rajši premaga vse težave, kot pa bi krenil na pot ugodnosti in popuščenja. In prav je tako. S tem nam ti veliki cilji porajajo velike moške, ki jih svet danes tako potrebuje.

Tudi mi imamo cilje pred seboj. Prav je, da jih imamo, naša dolžnost je, da za njimi stremimo in jih po možnosti dosežemo. Jasno je, da je ta cilj pred nami ve-

SPOMNITE SE!

SLOVENSKI MOŽJE IN OČETJE,

spomnite se, kaj vam je in mora biti najdragocenejša dediščina, ki ste jo prejeli in prevzeli od svojih vernih pradedov z obveznostjo, da jo daste naprej svojim otrokom in vnukom!

SLOVENSKE ŽENE IN MATERE,

spomnite se, kje ste iskale in našle v najtežjih urah in dnevih svojega ženskega, materinskega in gospodinjkega poklica zaželjeno in potrebno moč in luč!

SLOVENSKI FANTJE,

posebno oni, ki ste prestali in preživeli leta strahote po krvavih bojiščih, po brlogih in zasneženih gozdovih, po skrivališčih in jetniških taboriščih. Spomnite se, kje vam je bila dana zadnja sila za odpor in vztrajanje, zadnja iskrica upanja na rešitev in odrešitev!

SLOVENSKA DEKLETA,

spomnite se, kdo vam je dal in še daje ob vseh razočaranjih in ob vsem neutешnem hrepenenju dekliske duše, vedno spet nove pobude in pomoči, nove vere v zmago poštenosti, lepote in ljubezni nad temnimi silami v vas in okoli vas!

SLOVENSKI INTELIGENTI,

zdravniki, pravniki, profesorji, učitelji, uradniki, kolikor vas še šteje domača koroška zemlja, spomnite se, kdo vam je odprl in utiral pot do študija, kje so vam bile spričo pomanjkanja gmotnih sredstev domače hiše pripravljene in dane možnosti za dovršitev študija in pripravo na poklic, ki ga vršite!

SLOVENSKI KMETJE,

spomnite se, kdo daje plodovitost in rast vašim njivam in travnikom, kdo varuje vaše domove in vašo gospodarstva nesreče in nezgode in vam daje, če pridejo, moč in pomoč, da jih prebolite!

SLOVENSKI DELAVCI,

spomnite se, da je vaš pravi delodajalec On, ki ga kličete kot Očeta v nebesih ter ga prosite, da vam da vsakdanji kruh in pride s svojim kraljestvom socialne ljubezni in pravice!

SLOVENSKI ZADRUGARJI,

spomnite se, kdo vas je vodil in uvajal pri ustanavljanju in vodstvu posojilnic in zadrug!

SLOVENSKI PROSVETAŠI,

spomnite se, kdo vas je spričo ponemčevalne ljudske šole po domačih izobraževalnih društvih uvajal v čislanje in znanje lepe materine govornice, v zakladnice domače in vsečloveške prosvete!

SLOVENSKI IZSELJENCI,

ki vas je kruta, brezbožna oborožena sila iztrgala iz „hišice očetove“ in domače grude, spomnite se, kje ste našli v dnevih begunstva in brezdomstva še največ razumevanja in najučinkovitejše zdravilo za svojo srčno bol in svoje domotožje in od kod ste pričakovali močno roko, ki bi vas branila, vodila in končno spet srečno pripeljala nazaj v ljubljeno domačijo!

Ob vzbujanju teh spominov ne pozabite, da hvaležnost vsakega poštenjaka obvezuje. Grda nehvaležnost bi bila, če bi kdo izmed vas v teh dnevih volitve in odločitve

MED BOGOM IN BREZBOŽNOSTJO,

MED KRŠČANSTVOM IN PROTIKRŠČANSTVOM

izdal svojo krščansko prošlost in pljuval v skledo, iz katere je jedel in se redil v dnevih mladosti in rasti, v dnevih bede in stiske.

Vsak glas na dan volitev v nedeljo, dne 22. februarja, za edino slovensko listo, za edino domačo krščansko stranko, bodi tudi izraz te hvaležnosti in povezanosti, kakor bi bil vsak glas proti njej dokument zatajitve in preziranja te srčne plemenitosti in značajnosti.

In še to:

BOG TE VIDI

in vsi tvoji dragi, ki jim že sije Njegova luč, ko boš oddajal v samotni volilni celici svoj, narodno usodo odločujoči glas.

deželsko mladino. V državni in deželni socialni in gospodarski politiki pogrešamo načrtnega dela, ki bi zagotovilo gospodarski obstoj naše mladine. Vedno bolj jasno je, da bo bodočnost terjala tudi v gospodarstvu sposobnost, strokovno kvalifikacijo. Zato ponovno postavljamo svojo zahtevo po slovenski kmetijski šoli. Naše politično predstavništvo je dolžno naši gospodarski bodočnosti, da nadaljuje z vso neizprosno boj za to našo šolo. Roko v roki s to zahtevo pa bo morala slediti druga naša zahteva: po slovenski obrtno-nadaljevalni in (Dalje na 4. strani)

vse težave prešli, da so dosegli svoj veliki cilj. Nam so postavljeni na svetilnik: v oporo in pogum. Imamo, hvala Bogu, take moške. Naši rojaki so. Kdo izmed Slovencev ne pozna škofa Slomška, neupogljivih Einspielerjev, profesorja Janežiča, župnika Ražuna, Treiberja in Poljanca? Koliko pa je še neimenovanih, skritih velikanov, ki jih vsak dan opazujemo in o katerih pravimo: možje poštenjaki so, trdni in neomajni kot skala. Mnogi se trudijo nam omenjene svetinje iztrgati iz src. Kaj drugega nam postavljajo za cilj, kaj manjvrednega, postranskega, v jedru komunističnega. To pa zato, da bi postali slabi, ljudje brez volje, masa, s katero bi voditelji delali, kar bi hoteli in bi bili mi samo orodje za doseg njih ciljev. Našega krščansko-narodnega prepričanja se boje, ker se z njim ne strinjajo.

Naša dolžnost je, da skrbimo za mladino. Da bo tudi ta hodila po naših stopinjah: da ji bo materina govorica sveta in krščanska vera s svojim naukom zakon življenja. Prav je, da gre mladina s časom naprej, ne sme pa postati mehkužna in neodporna. Mimogrede bi ji tako ukradli najlepše: domovino in jezik. S tem pa bi kmalu pozabila tudi na Boga.

Še enkrat vas opozarjam: Ne bojte se težke poti; poti odpovedi in napore, ker v njej je naša rešitev — je naše navadno življenje. Mož odkritih je vsak vesel, jih vsakdo spoštuje, mož neznačajnežev se vsakdo boji.

Naš gospodarski program

(Nadaljevanje s 3. strani)

trgovski šoli. Nikdar ne smemo in ne bomo prezrli, da bo v bodoče solidna strokovna izobrazba predpogoj solidne eksistence v katerem koli stanu in poklicu.

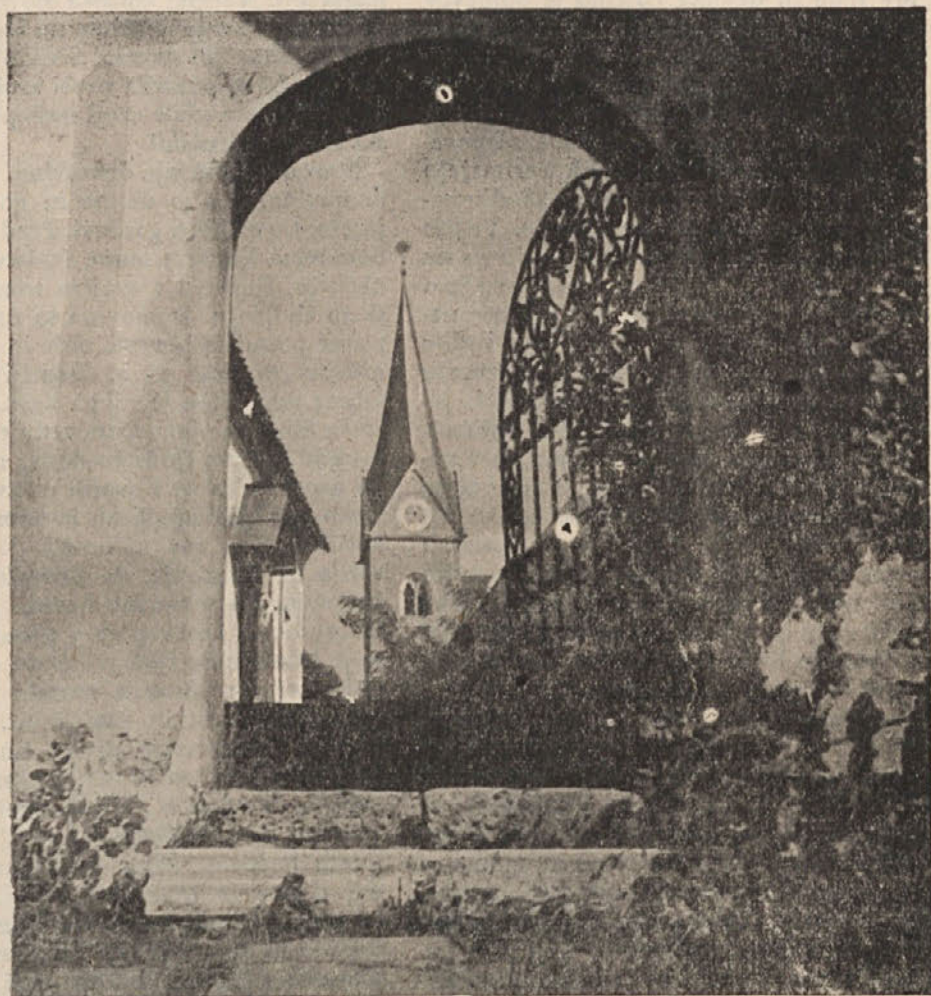
Ta pregled bi bil pomanjkljiv, če se ne bi dotaknil tudi nujnosti naše gospodarske samopomoči. V polni meri se zavedamo važnosti našega kreditnega in blagovnega združenstva. Pravo in solidno združenstvo je zgrajeno na krščanskih načelih. Bolj kot katera koli gospodarska panoga terja združenstvo po krščanskem idealizmu zajelega članstva. Njegovi ustanovitelji — Raiffeisen — Janez Krek — Matej Ražun so dosledno in brezpogojno za topali to stališče. Izkušnja dolgih desetletij uči, da uspeva združenstvo dobro le tedaj, če je ozko naslonjeno na dobro organizirano in jasno usmerjeno krščansko prosveto. V kreditnih in blagovnih zadrukah upravlja združenstvo narodno premoženje in zato so njegovi

voditelji in delavci dolžni, da upoštevajo pri svojem upravljanju narodno-gospodarske in narodno-kulturne cilje. Ti cilji ne smejo biti cilji samo ene, morda celo male skupine, marveč morajo biti resnično cilji vse narodne družine. Trenutni položaj okoli našega združenstva nam nalaga v naši Krščanski-demokratski stranki veliko, zelo veliko odgovornost.

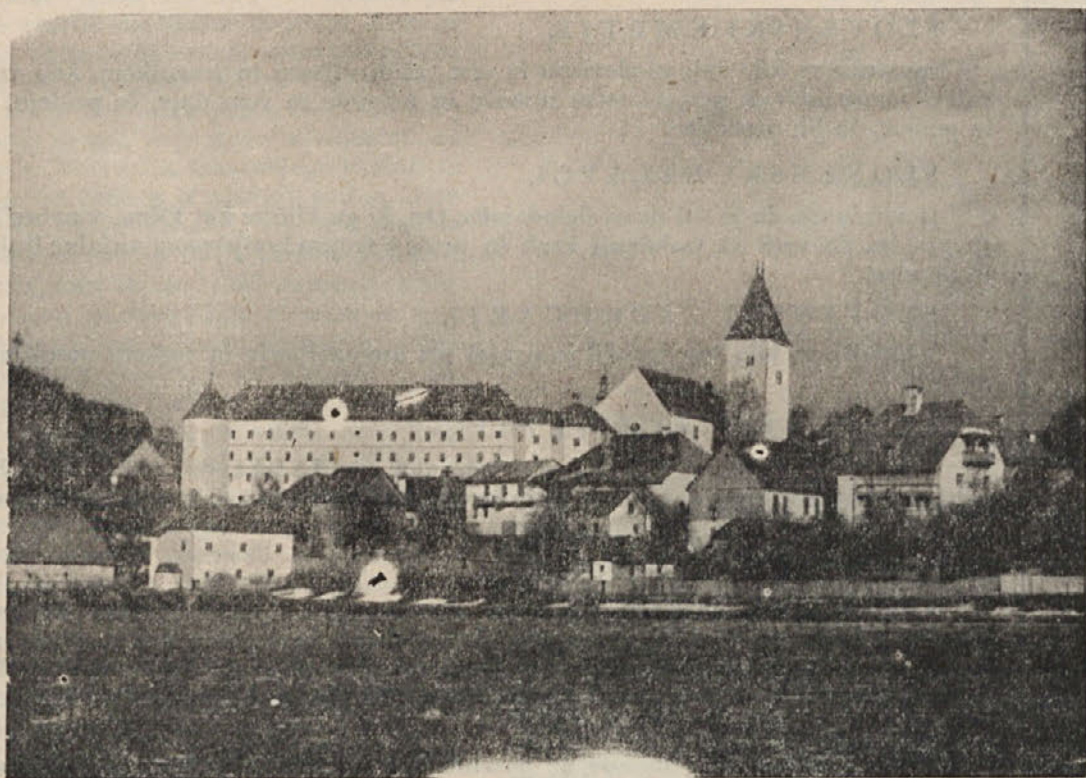
Še nekaj se čutim dolžnega, da omenim: **nujnost skrbi za našo ženo in gospodinjico.** Naša gospodinja — bodisi v kmečki, rokodelski, obrtniški ali delavski družini — je stala doslej v senci naših javnih prizadevanj. Ravnali smo z njo kakor mačeha s pastorko. Tudi tod bo treba jasnega, načrtnega dela, da ji olajšamo njen, danes nikakor zavidljiv socialni položaj.

Roko v roki z našim izobraženstvom — duhovniki in lajiki — hočemo v novi, naši Krščanski demokratski stranki, razviti vsestransko, na zdravih temeljih postavljeno gospodarsko in socialno delo v blagor nam poedincem, našim stanovom in vse naše narodne družine.

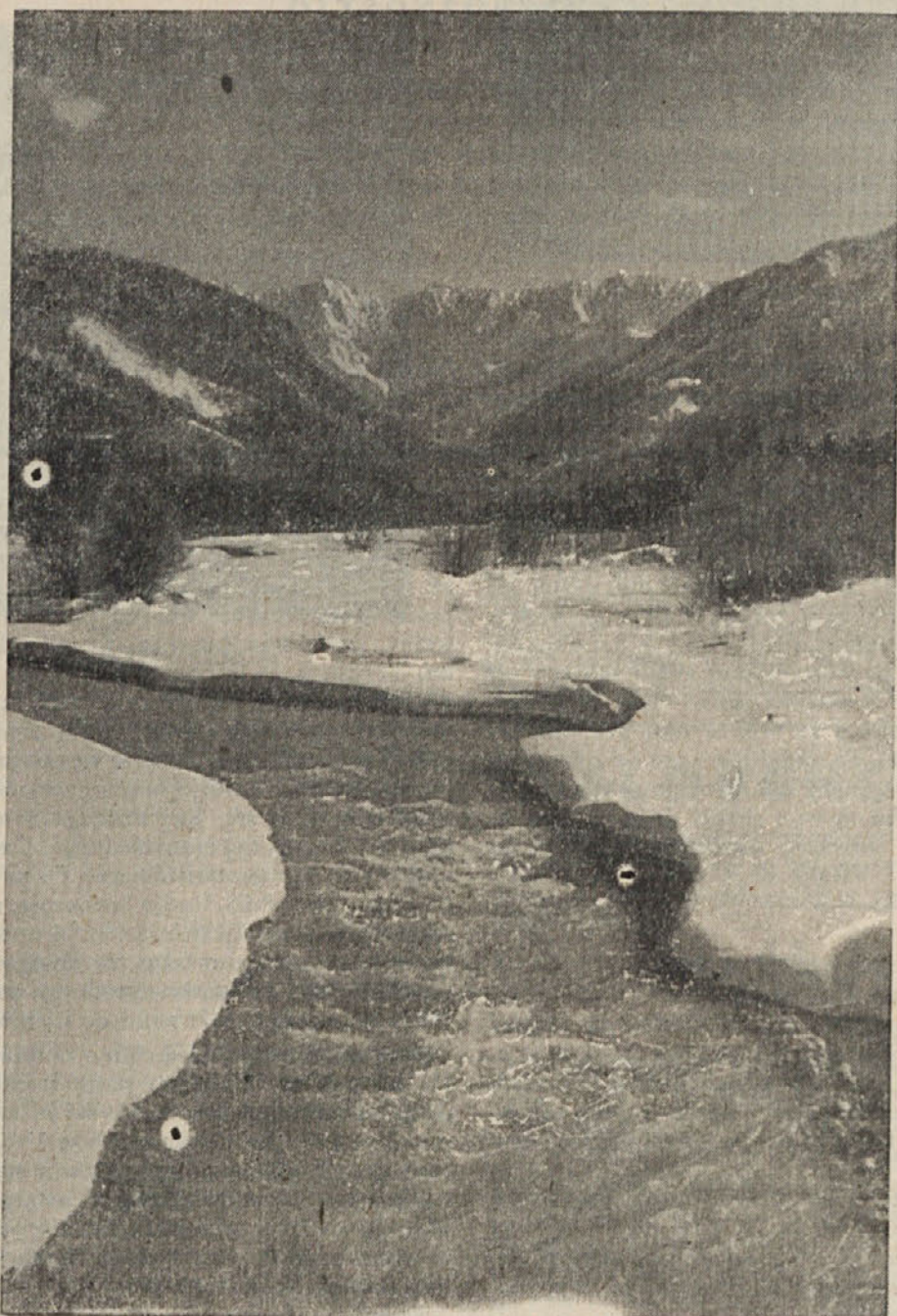
Hodil po zemlji sem n rši...

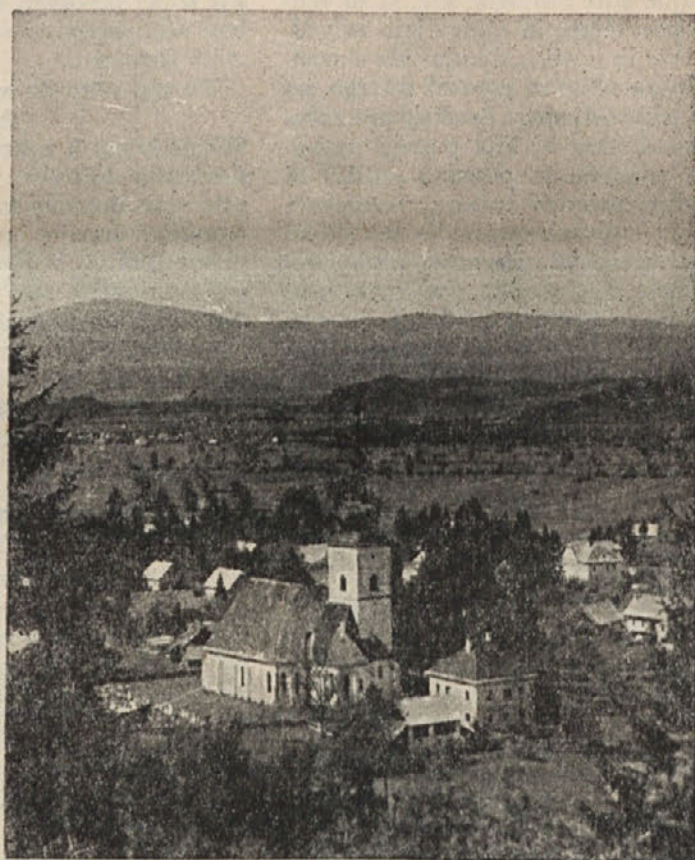
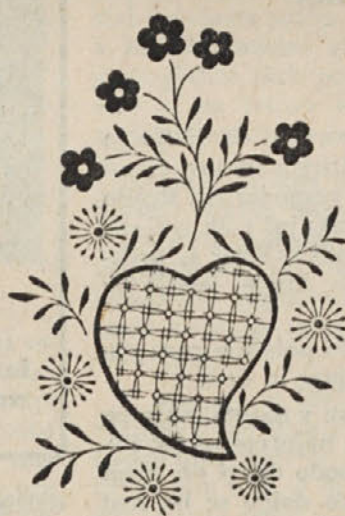
Otok ob Vrbskem jezeru

Dobrla vas v Podjuni

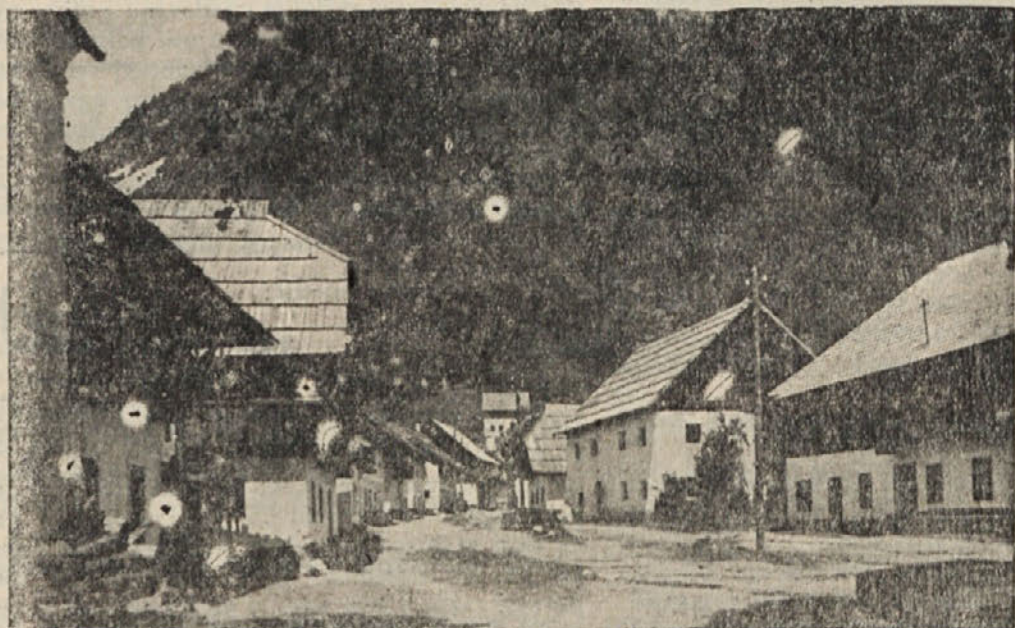

Zamrzla Drava sredi Roža

Podgorje v Rožu

... in pi? nje p ršesti.

Čače pod Dobračem